

ใบความรู้เรื่อง การเขียนคำขวัญ หน่วยที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑
เรื่อง การเขียนคำขวัญ ๑ รายวิชา พื้นฐานภาษาไทย รหัส ท๒๓๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

คำขวัญ หมายถึงถ้อยคำที่ดีเป็นสิริมงคล บำรุงจิตใจ ให้ข้อคิดในการปฏิบัติ และส่งเสริมกิจการไปในทางที่ดี

คำขวัญทั่วไป เป็นคำขวัญที่หน่วยงาน สถาบัน หรือองค์กรต่าง ๆ คิดขึ้นใช้เพื่อเป็นคติเตือนใจให้ข้อคิด เชิญชวนให้ปฏิบัติหรือละเว้น มักเป็นข้อความกะทัดรัด มีสัมผัสคล้องจอง ทำให้จดจำได้ง่าย เช่น คำขวัญวันเด็ก คำขวัญประจำจังหวัด คำขวัญประจำสถาบัน คำขวัญประจำหน่วยงาน

คำขวัญวันเด็ก เช่น เด็กไทยคือหัวใจของชาติ เด็กฉลาดชาติเจริญ

คำขวัญประจำจังหวัด เช่น กรุงเทพฯ ดุจเทพสร้าง เมืองศูนย์กลางการปกครอง วัด วัง งามเรืองรอง เมืองหลวงของประเทศไทย

คำขวัญประจำหน่วยงาน เช่น การสื่อสารแห่งประเทศไทย เครือข่ายทั่วไทย โยงใยทั่วโลก

คำขวัญประจำสถาบัน เช่น คำขวัญของโรงเรียนสตรีวัดระฆังโฆสิตาราม “เรียนเด่น เล่นดี มีวินัย ใญ่กุศล”

ที่มา : บทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ เวลา ๗.๐๐-๗.๓๐ น.

การเขียนคำขวัญ

การเขียนคำขวัญเป็นงานเขียนที่ต้องใช้ความสามารถในแง่ของการใช้ถ้อยคำที่กระชับ รัดกุม และมีความหมายเด่น แปลก และต้องคล้องจองเพื่อจดจำได้ง่ายการเขียนคำขวัญเนื่องในโอกาสใดโอกาสหนึ่ง ผู้เขียนต้องแสดงความคิดเห็นที่เด่นชัดในเรื่องนั้นขึ้นมา เลือกคำที่มีน้ำหนัก มีความหมายกระชับ นำมาผูกเป็นประโยคสั้น ๆ และให้มีคำสัมผัสจะทำให้คำขวัญมีความน่าสนใจ ตรงจุดมุ่งหมายความหมาย

หลักการใช้ภาษาในการเขียนคำขวัญ

การเขียนคำขวัญให้น่าสนใจ ควรคำนึงในประเด็นต่อไปนี้

1. ใช้ถ้อยคำสั้น กะทัดรัด มีความหมายลึกซึ้ง ใช้คำตั้งแต่ 2 คำขึ้นไป แต่ไม่ควรเกิน 16 คำ แบ่งเป็นวรรคได้ตั้งแต่ 1 - 4 วรรค เช่น

- ทุกข์ที่ไหน กาชาดไปที่นั่น
- ห้องสมุด ดุจชุมคลัง แห่งปัญญา
- เด็กฉลาด ชาติเจริญ

2. เขียนให้ตรงจุดมุ่งหมาย แสดงความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างเด่นชัดหรือมีใจความสำคัญเพียงอย่างเดียว เพื่อให้จำง่าย เช่น

- แสดงพลังประชาธิปไตย ด้วยการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
- หลายชีวิต รอลือทิตจากท่าน
- ขับรถถูกกฎ ช่วยลดอุบัติเหตุ

- ทั้งขยะไม่เลือกที่ หมตราศีไปทั้งเมือง
- น้ำมีคุณค่ามหาศาล อย่าล้างผลาญโดยไม่จำเป็น

3. จัดแบ่งจังหวะคำสม่ำเสมอ เช่น

- ยอมลำบากเมื่อหนุ่ม ดีกว่ากลุ่มเมื่อแก่
- ประเทศเป็นบ้าน ทหารเป็นรั้ว
- ยามศึกเรารบ ยามสงบเราเตรียม
- กตัญญูระลึกอยู่ในจิต สุจริตระลึกอยู่ในใจ

4. เล่นคำทั้งเสียง และสัมผัสและการซ้ำคำ ช่วยให้จำง่าย เช่น

- เด็กดีเป็นศรีแก่ชาติ เด็กฉลาดชาติเจริญ
- ยามศึกเรารบ ยามสงบเราเตรียม
- ขับเร็วชิดขวา ขับช้าชิดซ้าย
- สะอาดกายเจริญวัย สะอาดใจเจริญสุข

5. เป็นคำตักเตือนให้ปฏิบัติในทางที่ดี เช่น

- เลือกคนดีเข้าสภา เพื่อพัฒนาท้องถิ่น
- เลือกตั้งเป็นหน้าที่ เลือกคนดีมาปกครอง
- ทำดีให้คนเกรง ดีกว่าเป็นนักแสดงให้คนกลัว

ลักษณะของคำขวัญที่ดี

๑. เขียนตามวัตถุประสงค์

๒. ใช้ถ้อยคำถูกต้องตามหลักภาษาไทย

๓. คำขวัญนิยมใช้คำสัมผัสคล้องจอง

๔. ใช้สำนวนโวหารเปรียบเทียบ นอกจากไพเราะสละสลวยแล้ว คำขวัญต้องเปรียบเทียบได้เหมาะสมต้องคมในด้านความคิด

๕. คำขวัญ ต้องมีขนาดไม่ยาวไม่สั้นเกินไป มีความกระชับ กะทัดรัดชัดเจน เป็นไปตามเกณฑ์กติกาที่กำหนดด้วย

๖. แนวความคิดเชิงสร้างสรรค์ ควรเขียนในเชิงบวก การเขียนคำขวัญอย่าให้รู้สึกไม่ดี หรือน่ากลัว

คำขวัญ.....

A large, empty rectangular box with rounded corners and a red border, intended for drawing or writing.